

Dosarul nr. 2rh-40/23
2-17112042-01-2rh-23062023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina, Judecător – I.Parii
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan
Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – I. Cotruță, A. Malii, I. Țurcan
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud.: S. Filincova, G. Stratulat, M. Ghervas)
Instanța de revizuire: Curtea Supremă de Justiție (jud.: T. Chișca-Doneva, A. Miron, M. Pitic)

Î N C H E I E R E

08 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni
Aliona Donos

examinând cererea de revizuire depusă de Elena Lunina,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Lunina
împotriva lui Ivan Grosu, intervenient accesoriu notarul Mihai Romanescu cu
privire la declararea nulității certificatului de moștenitor testamentar, recunoașterea
dreptului de proprietate asupra bunului imobil și evacuarea forțată din bunul
imobil,

împotriva încheierii din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție, prin care
s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elena Lunina,
împotriva încheierii din 25 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă :

La 21 februarie 2017, Elena Lunina a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Ivan Grosu cu privire la declararea nulității certificatului de
moștenitor testamentar, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului
imobil și evacuarea forțată din bunul imobil.

Prin hotărârea din 12 decembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina și
hotărârea suplimentară din 11 octombrie 2019, cererea de chemare în judecată
depusă de Elena Lunina a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 21 decembrie 2018, Elena Lunina a declarat apel împotriva hotărârii
primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri prin care
acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Elena Lunina, cu menținerea hotărârii din 12 decembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina și a hotărârii suplimentare din 11 octombrie 2019.

Prin încheierea din 25 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, s-a considerat inadmisibil recursul declarat de Elena Lunina împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău.

La 21 mai 2020, Elena Lunina a depus cerere de revizuire, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Prin încheierea din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție, cererea de revizuire împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe a fost respinsă ca fiind inadmisibilă.

La 06 iulie 2020, Elena Lunina a depus o altă cerere de revizuire, prin care a solicitat, casarea deciziei din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Prin încheierea din 10 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cererea de revizuire a fost respinsă ca fiind inadmisibilă.

La 26 mai 2021, Elena Lunina a depus cerere de revizuire, prin care a solicitat casarea deciziei din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și rejudecarea cauzei.

Prin încheierea din 17 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de revizuire a deciziei din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 20 august 2021, prin intermediul serviciului poștal, Elena Lunina a contestat cu recurs încheierea din 17 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 27 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul declarat de Elena Lunina și menținută încheierea din 17 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

La 10 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Elena Lunina a depus cerere de revizuire a deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea din 12 ianuarie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elena Lunina împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție.

Totodată, la 10 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Elena Lunina a depus cerere de revizuire a deciziei din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2022, s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elena Lunina împotriva deciziei din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 25 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, Elena Lunina a declarat recurs împotriva încheierii din 07 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu emiterea unei noi încheieri, prin care să fie admisă cererea de revizuire.

Prin decizia din 06 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins cererea de recurs depusă de Elena Lunina și s-a menținut încheierea din 07 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

La 05 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, Elena Lunina a depus cerere de revizuire a deciziei din 06 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea din 21 septembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elena Lunina împotriva deciziei din 06 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție.

La 08 iulie 2022, a fost înregistrată o cerere semnată de către Elena Lunina, intitulată ”надзорная жалоба” împotriva încheierii din 07 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 25 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost restituită cererea de recurs depusă de Elena Lunina, împotriva încheierii din 07 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind depusă înafara termenului legal.

La 20 februarie 2023, Elena Lunina a depus cerere împotriva încheierii din 25 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii contestate, cu repunerea în termen a cererii de recurs.

Prin încheierea din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elena Lunina împotriva încheierii din 25 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție (f.d.191-194, Vol.III).

La 23 iunie 2023, Elena Lunina a înregistrat cererea intitulată „кассационная жалоба” împotriva încheierii din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție, prin care a solicitat anularea hotărârii prime instanțe și încheierea instanței ierarhic superioare din 21 septembrie 2022 (f.d.197-199, Vol.III).

În motivarea cererii depuse, Elena Lunina a invocat dezacordul cu actele judecătorești emise, menționând că instanța de judecată nu a ținut cont de circumstanțele de fapt și normele legale relevante speței în cauză și a emis un act de dispoziție contrar împrejurărilor cauzei.

În conformitate cu art. 166 alin. (6) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată sau cererea de exercitare a unei căi de atac este valabilă făcută chiar dacă poartă o denumire incorectă.

Având în vedere că Elena Lunina, la 23 iunie 2023, a înregistrat contestația prin care a solicitat anularea hotărârii prime instanțe și încheierea instanței ierarhic superioare din 21 septembrie 2022, însă în partea introductivă a indicat că contestarea se îndreaptă împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 31 mai 2023, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, prin prisma dispozițiilor art. 166 alin. (6) din Codul de procedură civilă, consideră că prin cererea nominalizată adresată Curții Supreme de Justiție, Elena Lunina a invocat dezacordul cu încheierea din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție. Totodată, reieșind din conținutul cererii, din motivele de fapt și de drept invocate, aceasta urmează a fi catalogată ca fiind cerere de revizuire depusă împotriva încheierii din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție.

La 06 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a comunicat lui Ivan Grosu și Mihai Romanescu cererea de revizuire depusă de Elena Lunina.

La data stabilită pentru examinarea cererii de revizuire, Ivan Grosu și Mihai Romanescu nu au depus referințe, prin care să-și exprime poziția cu privire la cererea de revizuire.

Potrivit art. 15 din Codul de procedură civilă, participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

În conformitate cu art. 452 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a decis inoportună invitarea participanților la proces, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actului judecătoresc contestat. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale.

Verificând încheierea supusă revizuirii, în raport cu criticile formulate și în limitele temeiurilor de drept invocate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, din următoarele considerente.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că posibilitatea revizuirii prevăzute de Capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă reprezintă o procedură excepțională.

Prin urmare, cererile de revizuire a hotărârilor judecătorești trebuie supuse unei analize stricte.

În conformitate cu art. 446 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Încheierile de încetare a procesului conform art.265 lit.c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art.186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

Din sensul normei de drept enunțate rezultă că obiect al cererii de revizuire pot fi doar actele judecătorești irevocabile.

Din materialele cauzei rezultă că, prin încheierea din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elena Lunina împotriva încheierii din 25 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost restituită ca fiind depusă înafara termenului legal, cererea de recurs depusă de Elena Lunina împotriva încheierii din 07 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, raportând cele constatate la prevederile art. 446 din Codul de procedură civilă, ce reglementează obiectul cererii de revizuire, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de revizuire a încheierii din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost depusă de Elena Lunina

împotriva unui act de dispoziție judecătorească, care nu se referă la fondul cauzei, respectiv, nu se supune căii extraordinare de atac – revizuirii.

De altfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că cererea de revizuire depusă de Elena Lunina, nu întrunește condițiile de înaintare a acesteia, stipulate expres de art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, în cererea de revizuire, revizuenta nu a indicat în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 din Codul de procedură civilă, pe care își întemeiază cererea.

În conformitate cu art.453 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție: încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Pe baza celor prezentate, instanța învederează că legislatorul nu a exemplificat împrejurările, când o instanță de revizuire trebuie să pronunțe o încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă. Totuși această dispoziție legală, dar și practica judiciară constantă, denotă că o cerere de revizuire poate fi catalogată ca inadmisibilă, atunci când nu a fost depusă în termenele prevăzute la art. 450 din Codul de procedură civilă sau a fost depusă de persoanele care nu sunt în drept să facă acest lucru. La fel, cerere de revizuire poate fi respinsă atunci când nu sunt respectate condițiile de formă din art. 451 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Așadar, urmând logica enunțată, instanța de revizuire poate considera o cerere de revizuire ca inadmisibilă în cazul în care revizuirea este depusă împotriva unui act ce nu se supune revizuirii.

Cu titlu subsidiar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în conformitate cu art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română.

Conform art. 13 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, limba de stat a Republicii Moldova este limba română, funcționând pe baza grafiei latine.

Deopotrivă, art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea nr. 514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, la fel, statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat – limba română.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, coroborate cu art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea nr. 514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română, care este limba de stat a Republicii Moldova.

În această consecvență, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că principiul utilizării limbii oficiale, consfințit în art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 din Legea nr. 514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, impune ca judecarea cauzelor civile să aibă loc în limba oficială a statului.

În acest context, principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel, cererii de recurs și cererii de revizuire, *inter alia* de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquini vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82).

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat, iar cetățenii-justițiabili, care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă, prin interpret, în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat.

Însă, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, dar în mod obligatoriu traduse și în limba de stat.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel, recurs sau revizuire) dintr-o altă limbă în limba oficială din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să i-a cunoștință de actele, lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba prevăzută de legislație.

În aceste condiții, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, concluzionează că atunci când cererea de revizuire este redactată într-o altă limbă, decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma respingerii cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Or, în conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Pe cale de consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că ignorarea de către subiectul procesual civil a prescripțiilor legale și a condițiilor de legalitate a cererii de revizuire ar lipsi procedura civilă de eficiență și ar submina efectele actului de justiție. În acest sens legiuitorul a instituit în

procesul civil instituția sancțiunilor procedurale, una dintre care este perimarea, adică sancționarea pasivității participanților la proces.

Astfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură atrage după sine perimarea, ca sancțiune procedurală pentru neglijența părților sau a participanților la proces în îndeplinirea obligațiilor sale procedurale, precum și de intenția acestora de a abandona procesul civil. Respectiv, perimarea fiind o consecință a lipsei de străduință și insistență în desfășurarea procesului civil.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că cererea de revizuire a încheierii din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție, depusă de Elena Lumina, a fost depusă contrar dispozițiilor legale, fapt care impune emiterea încheierii de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Având în vedere cele enunțate, dispozițiile art. 446 și 451 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, dar și faptul că încheierea din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție nu poate fi supusă revizuirii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elena Lunina împotriva încheierii din 31 mai 2023 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Lunina împotriva lui Ivan Grosu, intervenient accesoriu notarul Mihai Romanescu cu privire la declararea nulității certificatului de moștenitor testamentar, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil și evacuarea forțată din bunul imobil.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos